

תקיעת וברכת שופר במבצעים

הפסק ונשימה, קטנים ונשים

משנה ר"ה לג, ב

שיעור תקיעה כשלש תרועות. שיעור תרועה כשלש יבבות.

שוע"ר סי' קכד

לאחר שסיימו הצבור תפלתם יחזור ש"ץ התפלה בקול רם, שאם יש מי שאינו יודע להתפלל ישמע כל התפלה מהש"ץ ויוצא, אבל הבקי אינו יוצא ידי חובתו בתפלת ש"ץ.

שוע"ר סי' קסז

כג ברכת הנהנין אינה דומה לברכת המצות, שאף מי שאינו מחויב בדבר מפני שכבר יצא ידי חובתו יכול לברך למי שעדיין לא יצא ואינו יודע לברך לעצמו ... משא"כ בברכות הנהנין שאף שהן חובה על הנהנה, מכל מקום בידו שלא ליהנות ושלא לברך, לפיכך אין אחר שאין נהנה נקרא מחויב בדבר הברכה זו, שזה צריך לברך על מה שחפץ ליהנות ... וכל זה לגדול שאינו יודע לברך אבל לקטנים רשאי לברך כל ברכת הנהנין כדי לחנכן במצות, ואפילו אין חינוכם מוטל עליו כגון שאינן מבני ביתו.

שוע"ר סי' ריג

ואם כל אחד עושה מצוה בפני עצמו, אף שכולן מצוה אחת, כגון שכל אחד מתעטף בציצית או לובש תפילין, הרשות בידם אם רצו אחד מברך לכולם, כדי לקיים ברב עם הדרת מלך. ואם רצו כל אחד מברך לעצמו ... [אבל] כשכולם מקיימים המצוה ביחד, כגון שמיעת קול שופר או מגילה, מצוה שאחד מברך לכולם.

שוע"ר רטו

ב מותר ללמד לתינוק הברכות כתקונן, אפילו שלא בזמן, ואע"פ שהם לבטלה בשעת הלימוד, אע"פ שאסור לגדול המתלמד.

שוע"ר סי' רעג

ו יכול אדם לקדש לאחרים אע"פ שאינו אוכל עמהם ... ומכל מקום כיון שהוא אינו יוצא ידי חובתו בקידוש זה ... אין לו לקדש לאחרים לכתחלה אלא אם כן הם אינם יודעים לקדש בעצמם.

שוע"ר סי' תפד

ד ואם הם אינן יודעין לברך ברכת המזון יקרא הוא עמהם כל ברכת המזון מלה במלה, ואינו כמברך לבטלה כיון שהן עונין אחריו כל מלה ומלה, והרי הוא כמקרא את הקטן ומלמדו ברכת המזון אחר אכילתו.

שוע"ר סי' תקפה

ה אחד התוקע לעצמו, ואחד מי שיצא ידי חובתו ותוקע להוציא אחרים ידי חובתן מברך שתי ברכות אלו. במה דברים אמורים כשאין השומע יודע לברך, אבל אם הוא יודע לברך יברך בעצמו, ולא ישמע ממי שכבר יצא ידי חובתו כמו שנתבאר בסי' רע"ג ע"ש.

שוע"ר סי' תקפט

ב אע"פ שהנשים פטורות מכל מקום אם רצו לתקוע בעצמן הרשות בידן ... וכבר נתבאר בסי' י"ז] דנהגו הנשים לברך על כל מצות עשה שהזמן גרמא, על כן גם כאן יברכו הנשים לעצמן. אבל אנשים לא יברכו להן אם כבר יצאו ידי חובתם ואינן תוקעים רק בשביל הנשים, לפי שהיא ברכה לבטלה, שהרי הנשים בעצמן אינן חייבות בברכה זו שיברך זה להוציאן ידי חובתן בברכה זו, אלא שלהן בעצמן הרשות בידן לברך מטעם שנתבאר שם אבל אחר למה יברך בחנם.

שוע"ר סי' תקצ

ד שיעור תקיעה האמורה בתורה כשיעור תרועה האמורה בתורה, ושיעור תרועה האמורה בתורה כג' יבבות.

יש אומרים דהיינו ג' כחות בעלמא והם נקראים טרומיטין ... ובתקיעות של סדר תר"ת אינו צריך להאריך אלא כדי שיעור ג' יללות קטנות שזהו שיעור תרועה של סדר תר"ת...

ה ולכתחלה טוב לזוהר שאפילו בסדר תשר"ת לא יאריך בשבר אחד כדי שיעור [ג'] טרומיטין, לפי שזהו שיעור תקיעה של סדר תר"ת ואם יאריך כשיעור הזה יהא עליו שם תקיעת תר"ת לא שם שבר, ולפיכך טוב לקצר בכל שבר ושבר בכל מה דאפשר, רק שלא יקצר יותר מדאי כדי שיהא עליו שם גניחה ולא שם יללה דהיינו טרומיטין.

ו ויש אומרים ששיעור יבא היא ג' טרומיטין, ושיעור תרועה כג' יבבות שהם ט' טרומיטין. ושיעור תקיעה כשיעור תרועה ג"כ ט' טרומיטין, ושיעור שברים בודאי לא פחות הוא משיעור תרועה ג"כ ט' טרומיטין לכל הפחות, וא"כ צריך להאריך בכל שבר לא פחות מג' טרומיטין כדי שבג' שברים ביחד לא יהא פחות מט' טרומיטין כשיעור תרועה.

ז ולענין הלכה יש להחמיר בשל תורה כסברא האחרונה דהיינו שיאריך בתקיעות תשר"ת כשיעור י"ח טרומיטין לכל הפחות, ובתקיעות תש"ת תר"ת כשיעור ט' טרומיטין לכל הפחות. ובכל שבר יאריך מעט כדי ג' טרומיטין, ולא יאריך עד ט' טרומיטין אפילו בסדר תשר"ת. ובכל תרועה צריך לעשות ט' טרומיטין כמו שנתבאר. אבל בדיעבד שכבר תקע ושינה אחד מכל אלו אינו צריך לחזור ולתקוע מפני שיש לסמוך על סברא הראשונה.

ח היבבות של תרועות וכן הג' שברים שהם במקום תרועה צריך לעשותן בנשימה אחת ואם לא עשאן בנשימה אחת לא יצא שתרועה אחת אמרה תורה ולא מופסקת לשתי תרועות.

אבל השלשה שברים ותרועה דתשר"ת ... אין צריך לעשותן בנשימה אחת, לפי שאין דרך האדם לגנוח ולייל בנשימה אחת, אלא מפסיק ביניהם כדי נשימה.

ט ויש אומרים ... אם עשאן בשתי נשימות לא יצא אלא יעשה אותן בנשימה אחת ומכל מקום יפסיק מעט ביניהם בענין שיהיו נחלקין לשתי קולות ...

יש להנהיג לעשות בתקיעות מיושב בנשימה אחת ... אבל בתקיעות מעומד ... יעשה בשתי נשימות.

התוקע תר"ת או תש"ת בנשימה אחת אם הפסיק מעט ביניהם בענין שיהיו נחלקין לג' קולות יצא. ויש אומרים שלא יצא ... ואף על פי שהעיקר כסברא הראשונה מכל מקום יש לחוש לסברא האחרונה ויחזור ויתקע כל הג' קולות.

יז אם ... לאחר שגמר את התרועה דהיינו שלשה טרומיטין לפי סברא הראשונה שביארנו הפסיק בנשימה וחזר והריע ... צריך לחזור ולתקוע גם תקיעה ראשונה של בבא זו וגומר משם ואילך על הסדר.

חידושי צמח צדק עו, א

נראה דאף לריב"א וריב"ם דתרועה היא ט' טרומיטין, אין מוכרח דג' שברים ארוכים כט' טרומיטין ... לכן אין צריך להאריך בשברים רק שיהיה ארוך יותר מטרומיט אחד, אבל אין צריך להאריכו כג' טרומיטין.

אגרות קודש ח"ג אגרת תקג

כשמלמדים לתלמידים בני חיובי הברכות וכיו"ב - אם מותר לבטא האזכרות בעת הלימוד, גם שלא בעת החיוב? ... מפורש הדבר לאיסור ... **והטעם** בזה י"ל, דכיון דאפשר ללמדו בעת החיוב, אין לעשות זה, עכ"פ מדרבנן, בזמן הפטור, משא"כ קטן **דבכל עת** פטור הוא ... כן אפ"ל ודוחק קצת.